

**Opinia strony pracowników i strony pracodawców
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku z dnia 21 maja 2020 r.
dotycząca projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030**

Strona pracowników i strona pracodawców Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku po zapoznaniu się z opiniami zespołów roboczych WRDS oraz organizacji wchodzących w skład Rady, które przedstawiły zespołowi doraźnemu ds. strategii swoje stanowisko, nie wnosi zasadniczych uwag do przedstawionego projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku. Strona pracowników i strona pracodawców WRDS uznaje, że w dokumencie zawarto spójną strategię rozwoju województwa, a projekt SRWP 2030 został sporządzony zgodnie z zasadami budowania strategii z uwzględnieniem wszystkich kluczowych kierunków rozwoju województwa pomorskiego.

Nie mniej jednak strona pracowników i strona pracodawców WRDS przedkłada do wykorzystania przez autorów strategii poniżej zgłoszone propozycje uzupełnień lub sugestii do tematów objętych SRWP 2030:

1. Wyraźniejsze odniesienie się w strategii do morskiego charakteru województwa pomorskiego i uwzględnienie tego w analizie SWOT. Ponadto można uzupełnić zagrożenia w analizie SWOT o brak poprawy stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz utrzymującą się złą jakość JCWP płynących w kontekście rozwoju turystyki i jakości środowiska wodnego.
2. Podkreślenie przynależności powiatów: lęborskiego, tczewskiego i malborskiego do obszaru (regionu) metropolitalnego oraz wskazanie roli samorządu wojewódzkiego w zapewnieniu zrównoważonego rozwoju województwa w relacjach pomiędzy obszarem metropolitalnym a pozostałą częścią województwa.
3. Wskazanie zasadności opracowania skoordynowanego programu wsparcia dla mikro i małych firm w zakresie edukacji, badań i rozwoju, który mógłby być realizowany przez funkcjonujące samorządowe ośrodki wspomagające przedsiębiorców oraz parki naukowo-technologiczne.

4. Podkreślenie w strategii konieczności wspierania działań gospodarczych w których województwo pomorskie ma już rozwinięty i znaczący potencjał, ale z uwzględnieniem możliwości rozwoju nowych specjalności.
5. W ramach bezpieczeństwa zdrowotnego warto byłoby rozważyć docelową możliwość, aby w ramach opieki prowadzonej przez POZ-ty każdy mieszkaniec województwa pomorskiego, raz w roku mógł przejść pakiet badań określonych w profilaktyce zdrowotnej.
6. W ramach koordynacji opieki zdrowotnej w województwie pomorskim należałoby wskazać konieczność określenia zakresu pomocy medycznej, które powinny świadczyć poszczególne rodzaje szpitali powiatowych.
7. Odnośnie do fundamentów edukacji należałoby podkreślić konieczność dostosowywania metod edukacyjnych i wsparcia finansowego w zależności od potrzeb i możliwości uczniów w tym najzdolniejszej młodzieży oraz wsparcia kształcenia zawodowego w sektorach kluczowych dla gospodarki Pomorza.
8. Należałoby rozważyć czy w ramach SRWP30 nie należałoby wskazać konieczności podjęcia działań intensyfikujących procesy zapobiegania powstawaniu nadmiernej ilości odpadów oraz zwiększenia ilości odpadów przekazywanych do ponownego wykorzystania.
9. Wskazanie rozwoju nowoczesnej infrastruktury komunikacyjnej z uwzględnieniem nowych wymagań i zmieniających się trendów transportowych takich jak: renesans kolei aglomeracyjnej, nowe parametry dróg i linii kolejowych oraz nowe technologie, zmiana kształtu węzła przesiadkowego, nowy sposób komunikacji z pasażerem; wzrastający popyt na przewóz towarów w tym dedykowane linie wyłącznie dla potrzeb przewozu towarów.
10. Omówienie kierunków rozwoju atrakcyjnego i konkurencyjnego transportu publicznego na terenach wiejskich gdzie transport indywidualny w znacznym stopniu zastąpił publiczny pozostający bez wsparcia finansowego większości gmin. Problemy dotyczące transportu w zbyt dużym stopniu skupiają się na usprawnianiu komunikacji do Trójmiasta, a w zbyt małym w zakresie wewnątrzgminnego lub regionalnego.
11. Wsparcie rozwoju nowych form transportu osób i towarów polegających na korzystaniu z pojazdów współdzielonych poprzez dostarczanie jak najbardziej aktualnych danych o lokalizacji, rozkładach jazdy, zatłoczeniu na drogach (optymalnej trasy) itd.
12. Przedstawienie założeń do planów rozwoju transportu publicznego w powiązaniu z powstającymi i rozwijającymi się obszarami o dużej koncentracji miejsc pracy w tym

- kompleksów biurowych co nie wyklucza promowania i ułatwiania przedsiębiorcom lokowania swoich firm w obszarach mniej zurbanizowanych województwa pomorskiego.
13. Podkreślenie w strategii, że elementem spójności jest wspólna polityka transportowa regionu i poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego (miast, gmin, powiatów). Zadaniem takiej polityki jest identyfikacja obecnych i przyszłych wyzwań oraz zadań dla systemu transportowego i tworzenie programów rozwoju transportu, które umożliwią bezpieczne i sprawne przemieszczanie się osób na obszarze województwa pomorskiego.
 14. Wskazanie zasadności zmiany podejścia do sposobu funkcjonowania Operatora Systemu Dystrybucyjnego w województwie pomorskim jakim jest ENERGA – Operator S.A., przede wszystkim w zakresie wsparcia dla rozwoju energetyki odnawialnej, i to zarówno wielkoskalowej, jak i energetyki rozproszonej.
 15. Zwrócenie uwagi na braki w kwestii funkcjonowania klastrów i spółdzielni energetycznych, przede wszystkim w obszarze legislacyjnym, co nie sprzyja w dłuższej perspektywie ich funkcjonowaniu w systemie.
 16. Wydaje się za zasadne przesunięcie priorytetów w budowie sieci energetycznych. W miejscu, w którym mowa o bezpieczeństwie energetycznym, a konkretnie o rozwoju rozproszonych źródeł energii nieco na wyrost wskazano kwestię inwestycji i budowy sieci przesyłowych (z definicji są to sieci wysokich i bardzo wysokich napięć), podczas gdy należałoby kłaść większy nacisk na rozwój sieci dystrybucyjnych oraz zdolności przyłączeniowych zarządzających nimi OSD.
 17. W strategii nie wspomniano o wykorzystaniu wodoru w energetyce (zwłaszcza tzw. zielonego, wytworzonego w OZE) we wsparciu gospodarki niskoemisyjnej, zwłaszcza wykorzystania go w elektromobilności, niskoemisyjnym transporcie publicznym oraz jako magazynów energii stabilizujących profil pracy OZE.
 18. Energetyka. Wydaje się, że zbyt mało miejsca poświęcono wsparciu przez samorząd lokalizacji i budowie pływającego terminala LNG typu FSRU, który ma powstać w Porcie Gdańsk, a który ma być realizowany przez Gaz-System oraz wykorzystaniu LNG w rozwoju niskoemisyjnej gospodarki, w tym także transportu publicznego.
 19. Warto byłoby zauważyć w SRWP 30, że w województwie pomorskim istnieje potencjał do rozwoju produkcji energii z cieków wodnych. Energetyka wodna jest proekologiczna i ma pozytywny wpływ na obniżenie poziomu zagrożenia powodziowego. Uwypuklona w strategii budowa elektrowni jądrowej, a nawet jej rozpoczęcie wydaje się mało realne w analizowanej perspektywie do 2030 r.

20. Propozycja rozszerzenia celu strategicznego pierwszego "Trwałe bezpieczeństwo" o bezpieczeństwo osobiste (m.in. narkomania, dopalacze, przemoc wobec starszych i dzieci). Konieczne jest wskazanie konieczności i sposobów przeciwdziałania patologiom społecznym.
21. Wyraźne podkreślenie w strategii konieczności podjęcia przez władze centralne tematów związanych z podniesieniem nakładów na ochronę zdrowia wraz z urealnieniem wyceny procedur medycznych w związku z galopującym wzrostem cen energii, wynagrodzeń, żywności, utylizacji odpadów oraz zagwarantowania przez NFZ finansowania procedur realizowanych przez podmioty medyczne w wyniku realizacji inwestycji uzyskujących pozytywną opinię JOWISZ.
22. Podkreślić konieczność ustalenia w ochronie zdrowia jednego koordynatora w województwie, szczególnie w zakresie funkcjonujących szpitali publicznych, co przyspieszy optymalizację liczby łóżek szpitalnych, doprowadzi do właściwszego rozlokowania kadry medycznej oraz wpłynie na poprawę kondycji finansowej szpitali.
23. Poprawa w ochronie zdrowia koordynacji działań oraz współpracy pomiędzy POZ, AOS i szpitalami ponieważ pomimo wprowadzonych programów pilotażowych system nadal jest niewydolny.
24. Proponuje się dookreślić funkcje Samorządu Województwa jako inwestora, koordynatora i inspiratora (str.6 SRWP).
25. Warto zwiększyć omawiany zakres działania oświaty, przywracając obok edukacji funkcje wychowawcze i opiekuńcze oraz podkreślić brak właściwej współpracy między ośrodkami pomocy społecznej a placówkami oświatowymi (str.8).
26. Uzupelnąć zakres oczekiwań od edukacji o podjęcie zdecydowanej walki z populizmem wynikającym z braku wiedzy (str.9).
27. Podkreślić, że sojusznikiem w sprawie warunków pracy i życia pracowników między przedsiębiorstwem a lokalnym samorządem terytorialnym mogą i powinny być związki pracowników i pracodawców (str.11).
28. Należy dążyć do prawnego uregulowania wymogu tworzenia terenów zielonych w stosunku do liczby mieszkańców lub obiektów produkcyjnych i usługowych (drugi akapit, str.11).

29. Można podkreślić rolę oświaty i szkolnych gabinetów profilaktyki zdrowotnej w podnoszeniu świadomości zdrowotnej i zachowań ludzi w tym zakresie (drugi akapit, str.13).
30. W pełni uzasadniony wniosek o kształceniu nauczycieli zamieszczony na str. 15 SRWP można uzupełnić, że obecnie kształcimy „przedmiotowców z przygotowaniem pedagogicznym,” (w tym negatywna selekcja do zawodu nauczyciela na uczelniach). Na potrzeby oświaty jest potrzebny „nauczyciel z przygotowaniem przedmiotowym”. Niestety brak jest systemu kształcenia nauczycieli w zakresie nauki zawodu.
31. Wydaje się, że wniosek zawarty na str. 18: „Poziom aktywności obywatelskiej w województwie pomorskim jest dobry” jest o tyle dyskusyjny, że niedostatkom w tym zakresie jest poświęcony cały punkt c) kapitał społeczny.
32. Czy rozważania na str. 26 SRWP dają podstawy do myślenia o poszukiwaniu nowych lokalizacji np. w Kościerzynie, Nowym Dworze lub Skarszewach?
33. Wydaje się, że w aktualnym systemie prawnym, ale nie tylko z tego powodu, jest istotne, by samorządowi województwa przypisać rolę inspiratora (str.33).
34. Kiedy mówimy (str.34) o kształceniu i wychowaniu od przedszkola do studiów wyższych można czasami określenie edukacja zastąpić słowem oświata. Tym bardziej, że oświata to też kluby wiejskie, działalność NGO (np. LOP) itp.
35. Należałoby uwypuklić, że inwestycją społeczną jest ochrona zdrowia i nie może być traktowana jako wydatek. Podobnie jak oświata, kultura, ochrona klimatu, itp., itd. (str.37).
36. W zakresie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury i terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych warto obok parków uwzględnić rodzinne ogrody działkowe jako miejsca aktywności fizycznej i „intelektualnej” osób starszych, chociaż nie tylko tej kategorii osób (str.38).
37. W pierwszym akapicie na str. 39 proponuje się wykreślenie: „W szczególności w mniejszych gminach”. Wydaje się, że dużo więcej jest do zrobienia w tym zakresie w dużych aglomeracjach.
38. W tabeli wskaźniki (kontekstowe), byłoby celowym dla podkreślenia rangi problemu w pozycji „Dzieci w żłobkach...” określić oczekiwaną tendencję jako: znaczny wzrost (str. 47).

39. Można na str. 49 odczytać zestaw „1-7 przesłanek realizacji” jako niezbyt spójny wewnątrz: pkt 1 – bogate dziedzictwo; pkt 6 – deficyty w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego, a potem w ukierunkowaniu tematycznym: Zachowanie dziedzictwa kulturowego.
40. Omawiany na str. 50 Kierunek 1.2: kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego wymaga wskazania, jakie walory tworzą tę jakość: dostęp do terenów zielonych, miejsca aktywności fizycznej, świadczenie usług opiekuńczych dla dzieci i dla seniorów, itp.
41. W przypadku ścieżek rowerowych służących nie tylko rowerzystom, należy podkreślać na str. 52 konieczność zwiększania bezpieczeństwa w ich wykorzystywaniu (przepisy ruchu „ścieżkowego”).
42. Na str. 56 wymaga określenia, na czym miałyby polegać „wyposażenie samorządów województw w narzędzia realnego wpływu na kształtowanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy”. Czy dotyczyć to może zamiany części, niemożliwych do zrealizowania, zadań własnych na zadania zlecone, bez ograniczania konstytucyjnie gwarantowanej samodzielności jednostek samorządu terytorialnego ?
43. Wydaje się, że „silna rola koordynująca” – czyli bezpośrednie władztwo, nie może obejmować zadań własnych jst (str.60). Warunki koordynacji mogą polegać głównie na wspieraniu, w tym finansowym oraz szkoleniu, przekazywaniu informacji o zagrożeniach lub potrzebach itp.
44. Warto do zadań określonych na str. 65 pt. „Wymiar bałtycki i globalny” przywołać rolę pomorskich uczelni, wprowadzić bez silnej roli koordynującej ze względu na autonomiczność uczelni, ale z „silną rolą inspirującą”.
45. W rozdziale X, w schemacie 1 obok tablicy umowy/porozumienia z administracją rządową dołożyć tablicę „umowy/porozumienia z partnerami kluczowymi uczestniczącymi w strategii” w tym organizacje pozarządowe, których działalność statutowa jest zbieżna z realizacją celów strategii.
46. W strategii wielokrotnie jest sformułowany wniosek, aby prawnie wzmocnić rolę koordynującą Samorządu Województwa Pomorskiego (str.60) np. w zakresie kształtowania sieci szkół zawodowych w województwie. W rozdziale X wykładnia sposobu tej koordynacji nie budzi zastrzeżeń, ale warto jednak pamiętać, że konstytucja RP gwarantuje samodzielność jednostek samorządu terytorialnego.

47. Wydaje się, że zbyt mało uwagi w SRWP zajmuje problematyka dotycząca lasów stanowiących ponad 1/3 powierzchni województwa, a ich rola w oddziaływaniu na klimat jest znacząca. Ponadto wpływ na podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego miałyby realizacja programu zalesienia Żuław.
48. Można też odnieść wrażenie, że nie jest doceniany negatywny wpływ rolnictwa na poziom zanieczyszczeń środowiska. Byłaby tu rola do spełnienia przez instytucje doradztwa rolniczego, które od SWP przejął rząd.
49. Istotnym problemem jest zwiększenie aktywności uczelni Trójmiasta i Słupska w zakresie działań na rzecz rozwoju województwa. Dotyczy to nie tylko kształcenia, ale także aktywności o charakterze międzynarodowym, w szczególności w obszarze basenu Morza Bałtyckiego.
50. Postulatycznie określić możliwość wprowadzenia ustawowej roli dialogu społecznego na poziomie powiatu i gminy z realizacją przy najbliższych zmianach Ustawy o Radzie Dialogu Społecznego.
51. Wydaje się, że ciąg komunikacyjny Bałtyk – Adriatyk jest istotny, ale większy potencjał wydaje się tkwić w działaniu na rzecz komunikacji UE – Europa Wschodnia i dalej do republik azjatyckich. Chodzi o to, aby nie okazało się, że Polska będzie jedynie tranzytem między Hamburgiem i krajami na wschód od Bugu, a także w rejonie Morza Czarnego.
52. Strategia wiele miejsca poświęca problemowi obwodnic miast. Warto jednak ustalić kierunki i warunki rozwoju miast, aby obwodnice pozostały obwodnicami, a nie w przypadku rozwoju tych miast stawały się drogami wewnątrzmijskim.
53. Warto byłoby wyraźniej wskazać jaką rolę w zakresie realizacji strategii mają do spełnienia samorządy wszystkich szczebli, organizacje pozarządowe i mieszkańcy.
54. Wskazanie konieczności zwiększenia aktywności samorządu powiatowego w zakresie kształtowania sieci szkół zawodowych w powiecie i współdziałania z jednostkami wojewódzkimi w zakresie informacji o potrzebach rynku pracy dla poszczególnych zawodów, przygotowania do pracy w szkole nauczycieli przedmiotów zawodowych, preorientacji zawodowej wraz z oceną predyspozycji adresowaną do młodzieży kończącej edukację podstawową, uzupełniania środków powiatów na unowocześnienie bazy szkoleniowej szkół.
55. Zbyt marginalne potraktowanie sportu, zarówno w skali uprawiania masowego, mającego wpływ na zdrowie jaki i wyczynowego, będącego elementem utożsamiania się z regionem.

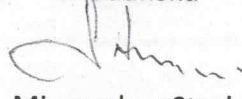
56. Uwzględnienie w strategii możliwości promowania i wsparcia programu Zatoka Wiedzy (we współpracy z Narodowym Centrum Badań Bałtyckich), jako narzędzia umożliwiającego zwiększenie bezpieczeństwa środowiskowego obszarów morskich i nadmorskich Zatoki Gdańskiej.
57. Podkreślenie konieczności lepszego wykorzystywania potencjału NGO w zakresie świadczenia usług społecznych.
58. Przedstawienie pełnego wachlarza możliwości wspierania rozwoju przedsiębiorczości poza obszarem metropolitalnym.
59. Zasadne wydaje się podkreślenie strategicznych celów dotyczących rozwoju infrastruktury w zakresie kultury w tym m.in. podjęcie przy wsparciu władz centralnych inwestycji i budowy Bałtyckiej Opery Metropolitalnej i Muzeum Sztuki Nowoczesnej.
60. W ramach omawiania współpracy nauka – biznes (str. 21) niewystarczająco podkreślono konieczność komercjalizacji wiedzy jako istotnego katalizatora gospodarczego wzrostu rozwoju regionu. Oprócz realizacji zadań naukowo – dydaktycznych uczelnie wyższe powinny bardziej skutecznie dążyć do współpracy z organizacjami pracodawców w celu komercjalizacji wiedzy.
61. Przy omawianiu celu operacyjnego 3.3. oferta czasu wolnego na str. 58, proponuje się uzupełnić o turystykę gastronomiczną jako kluczowego czynnika promującego regionalne dziedzictwo kulinarne, będące składową dziedzictwa kulturowego.
62. W zakresie położenia i uwarunkowań fizjograficznych województwa omawianych w rozdziale: Trwałe bezpieczeństwo; bezpieczeństwo środowiskowe należałoby większą uwagę zwrócić na obszar Żuław położony w depresyjnej delcie Wisły i podkreślić, że ryzyko powodziowe Żuław uzależnione jest przede wszystkim od sprawnego funkcjonowania infrastruktury przeciwpowodziowej.
63. W ramach bezpieczeństwa środowiskowego należy zaznaczyć konieczność podejmowania działań zaradczych celem osiągnięcia poprawy stanu wód wszystkich kategorii w tym wód przybrzeżnych, przejściowych i płynących biorąc pod uwagę aktualną ocenę ich stanu ogólnego i chemicznego.
64. Omawiając cel operacyjny 1.1. bezpieczeństwo środowiskowe proponuje się uzupełnienie o zagrożenia wewnątrzpolderowe, charakterystyczne dla Żuław i o konieczność analiz zmian i trendów wynikających z oceny stanu środowiska oraz efektywniejsze wdrażanie działań przypisanych poprawie stanu wód przejściowych, przybrzeżnych i wód – JCWP

płynących w województwie pomorskim i zlewni rzeki Wisły. Należałoby wskazać oczekiwania wobec władz centralnych poprzez wprowadzenie odpowiednich regulacji prawnych i zasad finansowania w zakresie skutecznej realizacji działań wynikających z aktualizacji Programu Wodno – Środowiskowego Kraju oraz zarządzania ryzykiem powodzi.

65. Subregion metropolitalny i subregion nadwiślański - w pozycji priorytetowa interwencja SRWP 2030 konsekwentnie należy wpisać „zmniejszenia zagrożenia powodziowego od strony rzek, morza i wewnątrzpolderowego poprzez właściwe zarządzanie ryzykiem powodzi”.
66. Odnośnie do omawianego w SRWP30 wymiaru międzyregionalnego obszarów współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej proponuje się dodać punkt dotyczący ochrony przeciwpowodziowej Żuław, w tym: zapewnienia koordynacji działań inwestycyjnych dotyczących ochrony przeciwpowodziowej Żuław dwóch województw, w ramach realizacji Kompleksowego Programu Ochrony Przeciwpowodziowej Żuław 2030.
67. W ramach rozwoju infrastruktury transportu zbiorowego i poprawy powiązań komunikacyjnych przyjaznych środowisku, wnioskuje się o uwzględnienie w strategii możliwości reaktywowania Żuławskiej Kolei Dojazdowej na trasie Nowy Dwór Gdański – Gdańsk z docelowym przedłużeniem tej trasy do Elbląga.

Załącznikami do niniejszej opinii strony pracowników i strony pracodawców WRDS są wszystkie przedłożone opinie zespołów i organizacji zawierające uzasadnienia do powyżej przedstawionych postulatów, z konieczności w formie hasłowej. W załączonych opiniach są również zawarte wszelkiego rodzaju istotne uwagi o charakterze porządkowo – redakcyjnym, które nie zostały wymienione powyżej.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku

Mieczysław Struk